

EGY KÖTET, KÉT OLVASAT

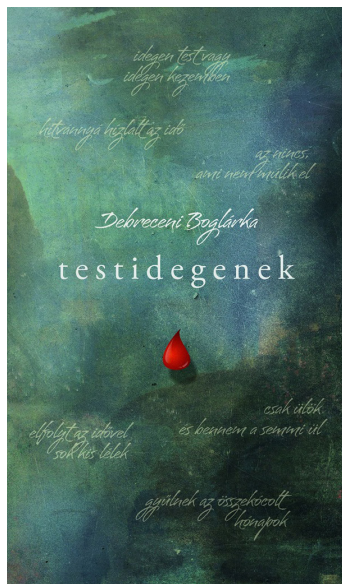
Abafáy-Deák Csillag

Elvonási tünetek

A szerelem olyan, mint a drog. Az erre vonatkozó kutatási eredmények szerint elveszíteni a szerelmünket ugyanolyan, mint egy kokainistának felhagyni a szerhasználattal. A szakítás hasonló érzéseket és viselkedést vált ki belőlünk, mint egy szeretett személy halála és meggyászolása. Míg bizonyos emberek fényképeinek nézegetése nem okoz az átlagostól eltérő agyi aktivitást, addig az ex fotója a szakítás után ugyanazokat a területeket stimulálja, mint a kokain- és nikotinfüggők esetében. Ettől az elvonási tünetek – fizikai fájdalom, szorongás – felerősödnek.

Ezt a szituációt ábrázolja Debreceni Boglárka kötete. *„Sokat kockáztattunk, de nem eleget, / Belevesztünk a hallgatásba...”* – írja főhősnője. *„Mert mindent akartál / már nem vagy senkié, / hiszen az enyém se vagy...”* (Semmi nem marad) A szereplők idegenné váltak egymás számára a kötet címadó szava szerint: Testidegenek. Ez nem más, mint az *Idegen testek* vers címének megfordítása. Utóbbi ezzel a mondattal zárul: *„A te kezében / én is idegen test vagyok.”*

A *Manzárd* című versben másként láttatja magát a nő: *„Hallgatok titkaidról, / mert árnyad, / lepled vagyok.”* Sőt, a „visszaédeskedtél” szó jelzi, hogy valami folytatódik, még nincs vége a történetüknek. Máskor csak a hiány van jelen, önáltatás és

önfeladás ez, az egyoldalú érzések örökös veszélye, szakadáka: „Vártam, hiszen hittem.” (*Halálosztók*) A *Sziürkület* című vers a „Mindig várlak” közhellyel indít, ami szándékos lehet, mert a szerelem mások szemében gyakran valóban közhely, a zárósorok azonban már eredetiségről tanúskodnak: „meddővé morzsol gyáva, zord szíved”. A főhős függőségét tovább fokozza, hogy arra gondol, „ami talán nem is létezett”. (*Az idő hálóján*) Nem akar emlékeket, mégis emlékszik. A lírai én levonja a konzekvenciát: „már csak lázálmod vagyok”, „Mert aki nincs, az nem lehet. / Nincs, és nem marad.” (*Nincs, és nem is marad*)

Aztán jön a felocsúdás, mely után hirtelen azt sem tudjuk, a valóságban járunk-e, vagy csak álmodunk: „Az én Danézim, / aki másé.” (*Énfantom*) Sokan ismerjük a fantomfájdalom mechanizmusát, amikor levágott kezünk-lábunk még továbbél, legalábbis úgy érezzük. A férfi megnevezése érzékletes, különlegesen szép, képszerű jelző (danáz, danászik jelentése: énekel, szöveget dallammal megszólaltat, de lehet dán férfi is).

Kiderül tehát, hogy hárman is jelen vannak ebben a kapcsolatban, és a konfliktus egyik fő forrása a másik nő várandóssága, egy gyermek világrajövetele (*Nincs az a hely*). A nő elképzeli a szeretett férfit, és azt, mennyi minden lehetett volna számára: „Elképzelvelek. / Olyannak, amilyen lehetnél.” (*Féllélény*) A verscím remek, többértelmű, benne a félelem, a fél – mint valaminek a fele – és a feleség is. A gyermek születése metaforaszerűen visszatér a másik nőre utalva: „Mert ő a megrepedt burok / szent misztériumodon.” Ugyanez a motívum ismétlődik a *Magzatburok* című versben, sőt a *Kicsinyben* is: „Pedig szeretem, / még ha az övé is.” Az *Alamuszi karmocskák* kifejezi a főhősnő saját gyermek utáni vágyódását.

Aztán folytatódik az érzelmi hullámvasút, újra béke van (*Mellkasod díványán*). A nőt elragadja az álmvilág, a képzelet, mintha még bármi lehetne, és semmi sem dőlt volna el: „Mert nem hitted, / hogy lehet, / s ennyire.” (*Áldott reggelek*) A *Kóbor lélek* című vers nem vádirat, de jelzi, hogy a férfi kettős lélek: „Mintha élne testedben / egy másik lélek, ami nem odavaló.” A párharcnak

nincs vége, időrabló viszony ez, sem előre, sem hátra. A lidércnek patája nő, mint az ördögnek (*Kopogóbogár*): kínzó, karkai átváltozás, hogy a nő megőrizhesse a szerelmet.

A kötet egyik legdrámaibb sora az „*Elfolyt az idővel / sok kis lélek / combomon.*” (*Hullasztó*) Szembenézés ez, ha nem is önelszámolás, de egy meg nem született ember feletti virrasztás. A párharc folytatódik – de vajon meddig bírja a szív a marcangolást, mi pótolhatja a kimetszett szövetet? Vagy esetleg újránő, mint a gyík farka (*Szívhús mérlegen*)?

Óévre újév jön, de már minden csak blöff (*Szédülős blöff, lusta passz*), az elválás elkerülhetetlen. A váratlan találkozás is csalóka: „*Néztük egymást, / és kitavaszkodott*” (*Olvadás*), de csak egy pillanatra, a férfi hópehellyé válik, és lassan elolvad, a nő magára marad.

A beszédes *Szívzörej* cím nem sugallja: a vers annak fel- és beismerése, hogy „*nincs jövőnk*”, de a női lélek még ekkor is nagyvonalú: „*miattam ne hagyd el.*” Ennek a szövegnek a zárósora a legprózaibb: „*amikor kimondtad, / nem jött meg neki.*” A szereplőknek valójában nincs választásuk akkor sem, ha választanak. A szerelmi háromszög felbomlik, és ezért borul minden – négyes viszony jön létre a gyerekekkel.

Kopogós szavak váltják egymást a *Komponensek*ben. A nő a szabadságot éli meg, de ez inkább a sebzettség szabadsága, ami nem más, mint rabság: rabjává válik az érzésnek, a szerelemnek, az önfeladásnak. A nő a testét adja, és szétosztja: „*egyre kevesebb jusson neked. / De az, mi a szemnek láthatatlan, / rajtad marad.*” Célzás arra, kinek mi a jussa.

A kötet záró verse *A szakálladról és más démonokról*. Búcsúvers, „*Mert nem haltál belém, / nem támaszthatlak fel.*” Nem a férfi, hanem a nő halt bele a szerelembe: „*Csupán megfeszül a bőr, / s a holtak arca elfehéredik.*” A képszerűség akkor hat a legerőteljesebben, amikor a szerző nem írja körül, csak egyszerűen lefesti a látványt. Radnóti sorai juthatnak eszünkbe erről: „*átfordult a teste / s feszes volt már, mint húr, ha pattan.*” (*Razglednicák*)